

ผลประโยชน์ทับซ้อน

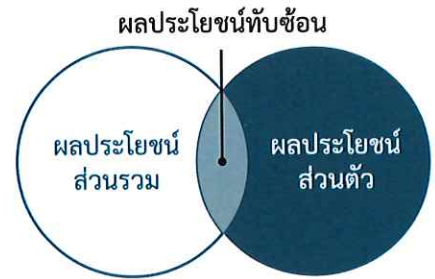
ผลประโยชน์

ผลประโยชน์หลัก (Primary Interest) หมายถึง ผลประโยชน์ที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ โดยตรง ดังนั้นในด้านการวิจัย ผลประโยชน์หลักควรหมายถึงองค์ความรู้หรือผลงานที่ได้จากการดำเนินงานวิจัย ที่ตอบสนองมาตรฐานการวิจัยโดยสุจริตและมีจุดมุ่งหมายให้เกิดผลประโยชน์ต่อส่วนรวม (Public Interest) ผลประโยชน์อื่นใดที่ได้รับในทางอ้อมจากผลงานวิจัยทั้งที่ตีมูลค่าได้และไม่สามารถตีมูลค่าได้ จัดเป็นผลประโยชน์รอง (Secondary Interest) ซึ่งหากประโยชน์ตกแก่ (กลุ่ม) บุคคลใด (กลุ่ม) บุคคลหนึ่งเป็นการเฉพาะ จะเรียกได้ว่าเป็นผลประโยชน์ส่วนตัว (Private Interest หรือ Personal Interest)

ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest, COI)

ผลประโยชน์ทับซ้อน หมายถึง สถานการณ์ความขัดแย้งหรือทับซ้อนกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม และมีความเป็นไปได้ที่จะส่งผลให้การตัดสินใจ/วัตถุประสงค์/แผนการดำเนินงาน/ผลการดำเนินงานเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากอคติหรือความไม่ยุติธรรมที่ประสงค์ประโยชน์หรือความได้เปรียบส่วนตัวไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ขัดต่อประโยชน์ส่วนรวมหรือหน้าที่ของตน

ผลประโยชน์ทับซ้อนสามารถเกิดขึ้นได้เสมอ ผู้ที่เกี่ยวข้องควรตระหนัก รับรู้ ระบุได้ และมีวิธีการจัดการกับผลประโยชน์ทับซ้อนที่ (อาจ) เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม ไม่ส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์หลักและผลประโยชน์ส่วนรวม

ประเภทของผลประโยชน์ทับซ้อน

ผลประโยชน์ทับซ้อนทางการเงิน (Financial Conflict of Interest)

ผลประโยชน์ที่เป็นตัวเงินชัดเจน หรือไม่เป็นตัวเงินชัดเจนแต่สามารถตีมูลค่าได้ เช่น การรับของขวัญ วัสดุอุปกรณ์วิจัย การสนับสนุนการเดินทาง เป็นต้น

ผลประโยชน์ทับซ้อนทางด้านวิทยาศาสตร์ (Scientific Conflict of Interest)

ผลประโยชน์จากองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์หรือตำแหน่งชื่อเสียงทางวิชาการ ตัวอย่างเช่น

- การตรวจสอบประเมินผลงานทางวิชาการ (Review) โดยให้ความเห็นในทิศทางที่ตนจะได้รับผลประโยชน์ โดยอาจเป็นความเห็นเชิงลบหรือเชิงบวก (Negative/Positive Comment)
- การได้รับผลประโยชน์อื่นจากการตีพิมพ์ผลงานทางวิชาการและการมีชื่อในผลงานทางวิชาการ (Authorship) โดยไม่เปิดเผยผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกิดขึ้นต่อวารสารและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย
- การเปิดเผยข้อมูลการวิจัย (Confidentiality Breach) โดยไม่ได้รับอนุญาต เพื่อผลประโยชน์จากการเปิดเผยนั้น

ผลประโยชน์ทับซ้อนจากความสัมพันธ์ส่วนบุคคล (Personal Relationship Conflict of Interest)

ผลประโยชน์ที่มักเกิดขึ้นเมื่อต้องการรักษาผลประโยชน์ส่วนตนหรือบุคคลที่ตนมีความสัมพันธ์ด้วย เช่น ครอบครัว ผู้ที่อยู่ในอุปการะ เพื่อน ร่วมธุรกิจ ร่วมวิจัย ผู้ดูแล (Mentor) ผู้ได้รับการดูแล (Mentee) รวมถึงความสัมพันธ์ต่าง ๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน

ผลประโยชน์ทับซ้อนจากความเชื่อหรือทัศนคติส่วนบุคคล (Personal Belief or Ideology Conflict of Interest)

ผลประโยชน์ที่มักเกิดขึ้นเมื่อผู้วิจัยต้องการปกป้องความเชื่อหรือทัศนคติส่วนบุคคล ทำให้การดำเนินงานวิจัยบิดเบือนไป ซึ่งมักเกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่มีผลกระทบเชิงสังคมหรือการเมือง เช่น Animal/Human Subject Research, Abortion-related Studies, Sexuality Related Studies, Gender-related Analysis เช่น การตัดสินใจไม่สนับสนุนโครงการที่ไม่สอดคล้องกับหลักศาสนาที่ตนนับถือ การเลือกกลุ่มตัวอย่างหรือการวิเคราะห์ผลเอนเอียงไปทางกลุ่มเป้าหมายที่ตนสนใจ เป็นต้น

แนวทางปฏิบัติเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน

1. ศึกษาเรียนรู้ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน
2. พิจารณามีหรือจะมีผลประโยชน์ทับซ้อนหรือไม่ คืออะไร
3. หลีกเลี่ยงผลประโยชน์ทับซ้อนที่ (อาจ) เกิดขึ้น
4. เปิดเผยผลประโยชน์ทับซ้อน ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ร่วมวิจัย แหล่งทุน หน่วยงานต้นสังกัด และวารสารวิชาการ
5. ใช้วิธีการจัดการผลประโยชน์ที่เหมาะสม
 - หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงสถานการณ์ผลประโยชน์ทับซ้อน ควรดำเนินการอย่างซื่อสัตย์โปร่งใส และมีผู้รับรู้

ตัวอย่างกิจกรรมที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

กิจกรรม	ตัวอย่างวิธีการจัดการ
การจัดการ/จัดซื้อ วัสดุ/อุปกรณ์/บริการ จากบริษัทของตน หรือที่ตนมีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง	<ol style="list-style-type: none">1. หลีกเลี่ยงจัดหา/จัดซื้อ วัสดุ/อุปกรณ์/บริการ โดยควรให้ผู้อื่นเปรียบเทียบข้อเสนอจากบริษัทอื่นอย่างเป็นธรรม2. หากพบว่าบริษัทตนมีข้อเสนอดีกว่าจริง ควรเปิดเผยว่าตนมีความเกี่ยวข้องกับบริษัท3. ดำเนินการจัดซื้ออย่างโปร่งใส โดยผู้อื่นที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับตนและบริษัท
การตัดสินใจที่ไม่ยุติธรรม หรือนำความเชื่อส่วนตัว หรือความเห็นที่แตกต่าง มาเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (ทั้งให้ความเห็นชอบและไม่เห็นชอบ) ตัวอย่างเช่น	<ol style="list-style-type: none">1. หลีกเลี่ยงการทำหน้าที่ผู้ประเมิน (Reviewer) งานที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน2. หากคณะกรรมการไม่สามารถหาผู้เชี่ยวชาญที่เหมาะสมกว่าตนมาทำหน้าที่แทน ควรเปิดเผยผลประโยชน์ทับซ้อนที่ (อาจ) เกิดขึ้น เช่น แจ้งว่ากำลังทำงานวิจัยเรื่องเดียวกัน หรือเป็นผู้ใช้ประโยชน์ในเทคโนโลยีในลักษณะเดียวกัน เป็นต้น3. ผู้ประเมินควรประเมินให้คำตัดสินโดยไม่มีอคติ และคณะกรรมการพิจารณาว่าควรใช้ผลประเมินของผู้ประเมินอย่างไร
การได้รับทุน/เครื่องมือ/ผลิตภัณฑ์/การสนับสนุนเป็นพิเศษ ในการทำวิจัย อาจทำให้เกิดการดำเนินงานวิจัยที่ไม่โปร่งใส เช่น การแก้ไข/ปลอมแปลงผลการทดลอง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานผู้ให้การสนับสนุนเหล่านั้น	<ol style="list-style-type: none">1. ทำความเข้าใจและตกลงวัตถุประสงค์การวิจัยให้ผู้สนับสนุนทราบตั้งแต่ต้น2. เปิดเผยผลประโยชน์ทับซ้อนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ3. ดำเนินการวิจัยอย่างโปร่งใส4. การตีพิมพ์ผลงานวิจัย ต้องเปิดเผยข้อมูลผลประโยชน์ทับซ้อนแก่วารสารและผู้อ่าน

เอกสารอ้างอิง

1. งานบรรยายและเสวนา มาตรฐานการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ (Code of Research Publication) ในหัวข้อ จริยธรรมการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ โดย นพ.กิตติศักดิ์ กุลวิชิต เมื่อวันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2562 ณ ห้อง CO-110 อาคารสำนักงานกลาง อุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย
2. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, คู่มือจริยธรรมสำหรับการประเมินโครงการวิจัย ผลงานวิชาการ และผลงานวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2559
3. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, คู่มือมาตรฐานการเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานทางวิชาการ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2559
4. สำนักงานจริยธรรมการวิจัย คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, “จริยธรรมการวิจัย สำหรับนักวิจัย.” 2558
5. Emory University, “Chapter 13: Conflict of Interest and Commitment.” [Online]. Available: <http://provost.emory.edu/production-test-2018/faculty/handbook/conflict-of-interest.html>. [Accessed: 19-Jun-2019].
6. Committee on Publication Ethics, “Confidentiality breach by an associate editor.” [Online]. Available: <https://publicationethics.org/case/confidentiality-breach-associate-editor>. [Accessed: 18-Jul-2019].
7. Conflicts_of_interest.jpg [Operative Neurosurgery]. [Online]. Available: https://operativeneurosurgery.com/lib/exe/detail.php?id=conflicts_of_interest&media=conflicts_of_interest.jpg. [Accessed: 21-Jan-2020]
8. D. B. Resnik, “Conflicts of Interest in Scientific Research Related to Regulation or Litigation,” J Philos Sci Law, vol. 7, p. 1, Apr. 2007.
9. Dr. Stanley Korenman, “Chapter 4 - Conflicts of Interest (COI) - Definitions (Teaching the Responsible Conduct of Research in Humans).” [Online]. Available: <https://ori.hhs.gov/education/products/ucla/chapter4/default.htm>. [Accessed: 10-Dec-2019].
10. Edited by De-Ming Chau, Lay Ching Chai and Abhi Veerakumarasivam, Malaysian Educational Module on Responsible Conduct of Research by Academy of Sciences Malaysia - issue.
11. Emory University, Policy 7.7 Policy for Investigators Holding a Financial Interest in Research of Emory University.
12. Resources for Research Ethics Education, “Conflict of Interest.” [Online]. Available: <http://research-ethics.org/topics/conflicts-of-interest/#background>. [Accessed: 28-Jun-2019]